

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

§. I. Examinantur Episcoporum Iudicia ad Sedem Apostolicam devoluta,
Synodum Nicænam antecedentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

S. V.

assistentiâ muniti infallibilitatem agnoscentibus Theologis comprobari debeat; nefasque adeo sit, illud seu à fide ac Religione alienum reprobare, quamvis actualem sui in exercitio obligationem intrâ Galliam ex defectu v. g. promulgationis, non obtinisset.

Ex quo proinde honestatis, & quoad specificationem in fide ac religione radicatum, necessitatis moralis fonte pro decimo indubie scaturiebant varij, quos Ellicius pergit enumerare, præfenti instituto convenientes, publicos etiam actus: quantumvis adversus illos postmodum reclamasset Clerus Gallicanus. Haud leve scilicet, (ait idem Parisiensis Theologus) fuisse libertati Gallicanæ Ecclesiæ infictum vulnus temporibus Cardinalis Richelii, cum is Breve quoddam Apostolicum obtinuit ab Urbano VIII. à quo quatuor Episcopi Gallicani sunt delegati, quorum operâ Episcopos quosdam ex Aquitania & Aremoricâ majestatis reos de juri procuravit. Et licet super hoc actu Cleri Gallicani conventus fuerit protestatus, hæc tamen protestatio non in tantum prævaluit, quin Episcopi Gallicani in causâ Janenij postmodum à Sede Apostolicâ judicium poposcerint, hæc præfati: *Majores causas ad Sedem Apostolicam referre solentis Ecclesiæ mos est, quem fides Petri nunquam deficiens perpetuo retineri pro suo iure postulat, æquissima huic legi obsequentes, de gravissimo circa Religionem negotio Sanctitati sue scribendum esse, censuimus.*

Tametsi autem pro undecimo Antistites Gallicani factum hoc suum posthac anno 1660. excusâ int, eò quòd tunc temporis Synodus, aut conventus Generalis Cleri Gallicani haberi non potuisset, & idcirco necesse fuisset, ad ejusmodi remedium recurrere. Nihilominus postmodum in causâ quatuor Episcoporum, qui accusabantur ut minus obsequentes constitutioni Innocentij X. & Alexandri VII. circa quinque Janenij propositiones emisse; ipsemet Christianissimus Rex, teste Ellicio, petijt à Pontifice Alexandro VII. ut duodecim Episcopos in Gallia nominaret, qui de quatuor illis Episcopis, omni appellatione remotâ, judicaret. Unde clarum deducitur argumentum, Episcoporum judicium, cum potestate delegandi, fuisse in Papâ recognitum ab ipsomet Galliarum Rege. Nec obitare potest, quòd idem Christianissimus Rex indignè tulerit responsionem à Romanis factam, mentem Pontificis fuisse, ut unus tantum nominaretur Episcopus, velut Executor judicij Romæ lati, in gratiam tamen Regis Christianissimi tres ab eo fore nominandos, qui ut meri Executores agerent. Sic sic adeò quorundam, vel etiam plurium de Clero Gallicano, adversus Sedem Apostolicâ erga ejusdem Regni Episcopos primæ etiam instantiæ judicium præfensa reclamatio, non fuerat tantæ efficiaciæ, quin dictæ Apostolicæ Cathedræ judiciaria in causis Ecclesiasticis supereminens, semper prævaleret auctoritas: divinorum nempe Oraculorum mox adducendorum veritate semper ac ubique prædominante.

Ex sacris Litteris ostenditur Romani Pontificis in quibuscunque causis Ecclesiasticis seu quoad primam etiam instantiam, cum Episcopis & Metropolitis, sive Patriarchis, Concilijs tum Provinciæ, tum Diocæses cumulativa; seu in via Appellationum præcipuè, supereminens judiciaria auctoritas.

Quis namque ausit negare, hæc Matth. 16. ad Petrum, ejusque successores prolata Christi Domini, verba: *Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis;* non in foro duntaxat interno Conscientiæ, sed in externo etiam judicij Ecclesiastici foro habere locum? At nihil in quibuscunque Ecclesiastici judicij foris, seu pro primâ instantiâ, seu pro cujuscunque ad superius Tribunal provocationis, & appellationis recursum est intelligibile, quin contineatur sub illo, Regni cælorum, seu Ecclesiæ clavibus subiecto Quocunque. Pro nulla igitur five primæ instantiæ, five quoruncunque ulteriorum recursum, atque appellationum statum, est quippiam in causis Ecclesiasticis excogitabile, quod non subijciatur Cathedræ Apostolicæ iactio-sancto foro judiciario.

DISQUISITIO VI.

Quenam in via Facti circa appellationes ad Romanum Pontificem exhiberi queant solide probationis argumenta.

Quatuor paragraphis hoc argumentorum genus expedit Ellicius. In primo referuntur ac examinantur iudicia, quæ Synodus Nicenam præcesserunt. In secundo discutiuntur exempla appellationum in Iudicijs quarto sæculo latis. Tertio expediuntur exempla causarum Africanarum quinto & sexto sæculo ad Sedem Apostolicam delatarum & judicatarum. In quarto denique nonnulla iudiciorum Ecclesiasticorum, in Occidente præsertim, peractorum exempla perstringuntur. Quibus tandem subjungetur discussio Epilogi ab Ellicio impræsentiarum factæ.

S. I.

Examiantur Episcoporum Iudicia ad Sedem Apostolicam devoluta, Synodum Nicenam antecedentia.

IN notis ad Concilium Sardicense tom. 3. Concil. edit. Parisiens. col. 71. relatis litt. l. habetur, Jure Divino non tantum permittum, ut Episcopi injuriam passi, ad Summum Ecclesiæ, & Romani Pontificis Tribunal provocarent; verum & frequenter ante hæc (Concilij Sardicensis) tempora de facto observatum fuisse, ut tam Presbyterorum, quam Episcoporum

porum appellationes ad Apostolicam Sedem admitterentur; adeo, ut verissimum sit, quod scribit Leo *Epist. 89. ad Episcopos Gallie*, hanc esse antiquissimam Ecclesie consuetudinem. Ad Pium I. Marcion, ad Cornelium Fortunatus & Felicissimus in Africa: ad Stephanum Pontificem Basilides in Hispania depositus appellarunt. Unde manifestum est, quod Patres Concilij Sardicenis de jure, & appellandi potestate nihil noviter concesserint, sed tantum declararint usum & exercitium hujus potestatis, de quo dubitabatur, *num Ecclesie universali omnino expediret*, partim, ne si omnino appellationes sine discrimine causae admitterentur, nullus litigandi finis esset: partim, ne si omnis appellandi potestas adimeretur, inferiores Judices Episcopi tunc tyrannidis occasionem adipiscerentur.

2. Adversus hunc igitur appellationum in antiqua Ecclesia usum insurgens Elliesius *presb. §. 1. excipit primò*. Perperam induci Marcionis ad Ecclesiam Romanam appellantis exemplum, cum ipse à patre suo damnatus, non petierit causam suam Romae retractari, sed tantum deprecatus sit, ut in communionem reciperetur: nec porro Ecclesia Romana sibi tunc arrogarit jus rescindendi judicij, aut causae retractandae, sed à Senioribus Romanis, teste Epiphano, retulerit responsum contra ipsius Patrem Episcopum, utpote cuius una secum esset fides, & consensus animorum, se non posse quidquam moliri. Unde infert is Parisiensis Theologus, Presbyteros Romanos censuisse, quod non possent hominem ab alio Episcopo communiione privatum, sine hujus assensu communioni restituere, cum, si credidissent, appellationis, seu remissionis jus sibi jure *Divino* competere, sine Episcopi assensu potuissent causam ejus retractandam decernere.

3. Verum insistendo Epiphano ab ipsomet Elliesio adductis verbis, liquido constat, Seniores, seu Presbyteros Romanos Marcioni abolitionem excommunicationis ab ipsius patre Episcopo iniunctae denegasse praetendendo, se non posse quidquam contra hunc moliri. An non ergo hinc evadit manifestus Marcionis ad Romanam Sedem recursus contra patrem suum Episcopum, ad hujus scilicet sententiam retractandam susceptus, quamquam ex defectu legitima de istius iniustitia probationis, praesumptione propter integram ejusdem Episcopi fidem, & cum Romana Ecclesia consensionem merito praevalente, Marcioni denegata fuerit petita absolutio, seu patre non consentiente, communionis restitutio. Nullius ergo valoris est praeducta Elliesiana illatio, cum appellationis, seu revisionis jus Sedi Apostolicae jure licet *Divino* concessum, non det facultatem, sine probabilibus innocentiae argumentis rescindendi sententiam ab Episcopo latam. Qualis probabilitas Marcioni defuisse dignoscitur.

4. *Secundò* excipit Elliesius. Cum in causa Paschatis tempore legitimo celebrandi, Victor Romanus Pontifex in Asianos Episcopos commotus, à communionem suam istos removisset, non hos duntaxat, sed alios multos

Galliae praesertim Antislites, unà cum Irenno monuisse Victorem, ut ea potius sentire vellet, qua paci & unitati, charitati que erga proximum congruebant, literis suis graviter perstringendo illum Pontificem: cujus tamen objurgationem iniquam futuram fuisse, si ipsi licitum fuisset, judicia intra Asiam lata retractare, Asiaque parere debuisset judicij à Romano Pontifice latitis.

Verum hujus in Romano Pontifice ad Asianorum Episcoporum judicia retractanda, atque ad hos in suorum Decretorum obedientiam adigendos, & cum non parerent, à communionem suam removendos potestatis, clarum argumentum elucescit ex illo Victoris exemplo, quem non tam oportuisset dehortari, ut ex majori pacis atque charitatis studio mitius ageret, quam pro nullo habere eius judicium, si ad hoc ferendum, nulla ei fuisset legitima potestas. Cum equidem potestatem suam abuti Galli de statu causae necdum plenè edocti crederent; postea tamen contemptum fuit, optimè ac prudenter fuisse aditum à Victore: quippe cum sententia ab hoc reprobatae author praecipuus fuerit Blastus, teste Tertulliano *de praescript. in fine*. paulatim judicium introducere conatus, ac docens, Pascha non aliter custodiendum esse, nisi secundum legem Moysi decima quarta die Mensis Martij: hanc enim haeresim loam capite Blastum, Victoris Papae tempore etiam Romae seminare, testatur Eusebius *lib. 5. hist. cap. 11*. Cui proinde haeresi mature occurrendum censuit dictus Romanus Pontifex, gravius cuncto proter agendo adversus Asianos Episcopos, veli errori adimplantes. An non igitur hinc patet, autoritativè in Papà erga Episcopos potestatis solennis & publicus actus.

Tertio. Adversus sequens pro recursibus ad Romanam Sedem allegari solitum, & à Cypriano *lib. 1. Epist. 3. relatum exemplum*, quando scilicet Fortunatus & Felix in Africa à Cypriano depositi, Romam navigaverunt, atque ad Cornelium Papam appellarunt, adversus hoc, inquam, exemplum excipit Elliesius, Cornelium Romanum Episcopum neque de causa Felices ac Fortunati Romae judicasse, neque ejus retractationem decrevisse; imò ne quidem illos, utpote ab Episcopis suis damnatos, audire voluisse: de quorum proinde confugio sic judicasse Cyprianum in sua ad Cornelium Episcopum Epistola *Navigate*, inquit *tem, audent ad Petri Cathedram, atque ad Ecclesiam principalem, unde unitas sacerdotalis exorta est, à schismaticis & profanis literas ferre. Quae autem causa veniendi, & Pseudopiscoporum contra Episcopos factum nunciandi: aut enim placet illis, quod fecerunt, & in suo seclere perseverant; aut si displicet, & recedunt, ferant, quod revertantur: nam cum statutum sit omnibus nobis; & equum sit pariter ac justum, ut universaeque causa illic audiat, ubi est crimen admittendum; & singulis à pastoribus portio gregis sit adscripta, quam regat unusquisque & gubernet, rationem sui ad Deum redditurus; oportet utique eos, quibus praesumus, non circumscindere, nec Episcoporum concordiam coherentem suam fidei & salutem*

fallaci temeritate collidere; sed agere illic causam suam, ubi & accusatores habere, & testes sui criminis possint; nisi, si paucis desperatis & perditis, minor videtur esse auctoritas Episcoporum in Africa constitutorum, qui jam de illis judicaverunt, & eorum conscientiam multis delictorum laqueis vindictam, judicij nuper gravitate damnarunt. Tam causa eorum cognita est, iam de eis dicta sententia est. Nec censura congruit Sacerdotum, de mobilis atque inconstantis animi levitate reprehendi.

7. Verum nunquid ex his ipsis Cypriani verbis patet, dictorum in Africa damnatorum seu Episcoporum, seu Presbyterorum ad Cathedram Petri confugium? Quemadmodum autem verus appellationis recursus subsistere potest, dum Judex a quo ad judicem ad quem mittit litteras refutatorias: sic profecto litterarum Cypriani confutatoriarum querelarum, & allegatoriarum rationum, in quibus legitimarum probationum substantialium ex parte appellantium defectus subesse demonstratur, minime obsunt, quod minus ille ad Petri Cathedram recursus a Cornelio Pontifice propterea repulsam passus, in numero verorum de appellationibus ad Sedem Romanam exemplorum reponatur. Nisi enim tale jus de appellatione ex remotioribus etiam regionibus a Romano Pontifice recipiendis & discutendis, re ipsa substitisset, ad quid Cypriano opus fuisset, litteras refutatorias ad Cornelium dare, dum vel ipsa appellationis nullitas secutus fecisset Africanos Episcopos de sententia sua adversus Felicem & Fortunatum lata, valide, & cum effectu nequaquam retractanda, seu immutanda.

8. Quartò. Pro appellationum ad Romanam Sedem usu antiquo adferri solet Cypriani Epistola 67. ad Stephanum Romanæ urbis Episcopum scripta sub hoc tenore: *Dirigantur in Provinciam, & ad plebem Arelatensem consistentem a se litteræ, quibus absente Marciano, alius in locum eius substituitur.* Hinc enim aperte ostenditur Romani Pontificis in Episcopo Marciano hæresis Novatianæ reo abdicando, primæ etiam cognitionis judicij suprema potestas.

9. At Elliesius excipit, Cyprianum non rogasse Stephanum, ut judicet Marcianum, sed ut ad plebem Arelatensem Marciani ad Novatianos deficientis impietate commotam, ejus tamen societati adhuc addictam litteras scribat, quatenus omni cum eo societate rupta, alius in ejus locum eligatur Episcopus.

10. Verum quomodò Cyprianus in Stephano Romano Pontifice agnoscere potuisset potestatem decernendi novam Episcopi Arelatensis, Marciano remoto, subrogationem, nisi ei præ alijs cunctis Episcopis talem in Episcopo ob dictum Novatianæ hæreseos reatum removendo ac deponendo, auctoritatem inesse, pro certo habuisset? Quomodò enim plebi Arelatensi fas fuisset, suâ privatâ potestate absque altioris publicæ auctoritatis interventu in Episcopi prius legitime instituti locum subrogandi alterum? Et si isthæc auctoritas non specialiter ac supereminenter extitisset in Romano Pontifice, cur non a Galliæ Episcopis per Cyprianum æquè efflagitaretur?

11. Quintò. De Basilidis Episcopi à Provinciali Hispaniæ Synodo ad Romanum Pontificem recursu sic scribit Cyprianus Epist. 68. *Basilides post crimina sua, & conscientiam etiam propriâ confessione nudatam, Romam pergens, Stephanum Papam longè postquam, & gestæ rei ac tacite veritatis ignarum sefellit, ut exambiret injustè, se reponi in Episcopatum, de quo fuerat depositus.*

12. Sed excipit Elliesius, eundem Cyprianum ab Hispanis Episcopis consultum censuisse, non obstante hoc recurso, eatenus validam fuisse alterius in Basilidis locum, suscepti Episcopi ordinationem, ut Papa non posset hanc iure perfectam ordinationem rescindere. Verum nisi Episcopi Hispaniæ decentem illi recurso respectum habuissent, quomodò tam solliciti fuissent, ut à Cypriano peterent consilium, acceptamque haberent responsum, ubi alterius Episcopi ordinatio jure jam esset perfecta, non posse hanc à Romano Pontifice rescindi: maxime cum Basilidis depositi non tam abolita fuerint delicta, quam ad superiora ejus peccata crimen quoque fallaciæ ac circumventionis accesserit? En igitur, non ex defectu legitime in Papa ad appellationis erga se recursum faciendum & admittendum potestatis, sed propter jus alteri in Basilidis locum subrogato Episcopo jam quaesitum, & propter ejusdemque à Papa per falsitatem, & circumventionem acquirendum rescripti invaliditatem, negasse Cyprianum, quod Stephanus Papa posset ordinationem jure jam perfectam rescindere.

13. Sextò. Cum Dionysius Alexandrinus perperam licet accusatus de Arianismo, Filium Dei creaturam asserente, proptereaque à Concilio, Dionysioque Romano reprobatus fuisset, fert historia, ipsum sui purgandi causâ edidisse apologiam. An non igitur licet cum Baronio, alijsque hinc concludere, primarum præcipuè Sedium Episcopos rectè accusari posse apud Summum Pontificem. Nec obitat Elliesij exceptio, ac si Dionysius apud Romanum Pontificem non juridicè fuisset accusatus, ut in eum ferretur sententia, sed finitri ejus mentis interpretes de eo fuissent coram Papâ duntaxat conquesti. Ut quid enim, si hæc querela non erat interposita ex respectu superioris in Romano Pontifice auctoritatis, Romam usque propterea recursus intentaretur? Et licet Iordica sententia inde non emanasset, sufficiebat tamen, ab ipso fidei rationem, non privatâ utique, sed eo ipso, quod ad Concilium res esset delata, publicâ etiam auctoritate fuisse ab ipso exactam.

14. Septimò. Cum Paulus Samosatensis ad duplex Antiochiæ habitum Concilium delatus, in primâ quidem Synodo Orthodoxam Ecclesiæ fidem simulans, evitasset depositionem, in alterâ autem hæreseos convictus, fuisset depositus, Domino in ejus locum substituto, sed domo Episcopali excedere abnuisset: exinde Imperatoris Aureliani brachio implorato, fuit ab hoc illius Decreti Conciliaris executio sub istis imperata verbis, *ut scilicet Eccle-*

fiat traderentur illis, quibus Religionis Christianae Antistes, & Romanus Pontifex scriberent, eas de-mandandas. Ut quid verò ab Imperatore facta fuisset ista ad Pontificem Romanum remissio, nisi sublimior circa institutos ac destituendos Episcopos in eo fuisset recognita auctoritas?

17. *Octavo.* Quod praesentis instituti argumentum adferri solet à Cæciliani Episcopi à nefario Africano Conciliabulo depositi, sed per Melchiam Papam restituti, id accipe ex ipsismet sancti Augustini verbis *Epist. 162.* ita scribentis: *Judicante Melchiade tunc Romanæ urbis Episcopo, cum collegis suis, quos ad preces Donatistarum miserat Imperator, in Cæciliano nihil probari potuisse, ac per hoc in Episcopatu fuisse confirmatum, Donatum verò, qui adversus eum tunc auderet, improbatum. Quid profectò clariùs dici possit ad ostendendum, judicium Cæciliani stetit unicè penes Melchiam Romanum Pontificem, nullo prorsùs apice asserante, eos, qui ad preces Donati ab Imperatore Romam fuerant cum Cæciliano missi Episcopi, pares cum Melchiade iudicis partes egisse, quin potius Donatus ipse fuerat in eo iudicio improbat, Cæcilianum verò à Melchiade in Episcopatu confirmatum?*

18. Hinc quando idem S. Augustinus *inferius* ita pergit scribere: *An fortè non debuit Romanæ Ecclesiæ Episcopus Melchades cum collegis transmarinis Episcopis illud sibi usurpare, quod ab Aphris septuaginta, ubi Primas Tisigitanus praesedit, fuerat terminatum? Quid, quod nec ipse usurpavit? Rogatus quippe Imperator iudices misit Episcopos, qui cum eo sederent, & de totà illà causà, quod justum videretur, statuerent. Ex quibus, si cum praecedentis S. Doctoris verbis conferantur, planè manifestum redditur, quos Imperator miserat iudices assessores, principaliter reduci in solum Melchiam, atque hunc ex propria suà, non Imperatorià sibi delegatà potestate usurpasse sibi iudicium, quod ab Africano Provinciali Concilio priùs fuerat terminatum, nec profectò iudices assessores Imperator fuisset ad ipsum missuras, nisi in eo agnovisset supremam iudicariam in causis Ecclesiasticis auctoritatem, quam idem Divus Augustinus in eadem Epistolà contestatus, fuerat scribendo, Cæcilianum paratum fuisse dicere causam in Romanà Ecclesià, in qua semper Apostolica Cathedra vigerat Principatus.*

S. II.

In quo fit discussio causarum quarto Ecclesiae saeculo iudicatarum.

19. Quatuor ex quarto Ecclesiae saeculo argumentorum genera contra jus appellationum ad Sedem Apostolicam deferendarum, Elliesius *praef. sua 2. Dissert. S. 2.* proponit. Primum petitur ex illis, qui à Patriarchali, seu Metropolitanà, sive Provinciali Synodo damnati, non provocarunt ad Romanum Pontificem. Secundum genus desumitur ab illis, qui per injuriam, seu vim depositi, suisque Episcopatibus privati, nullà licet interpolatà provocatione, à Pontifice Romano fuerunt

restituti. Tertium genus est illorum, qui recurrebant quidem ad Romanum Pontificem, quorum tamen causa non fuit ab hoc recepta. Quartum genus est illorum, qui ad Sedem Apostolicam, vel Concilium aliquod Oecumenicum appellantes, hujus auctoritate restituti sunt.

In primo igitur non appellantium genere numerantur primò Arius & Melitius. Hic à Petro Alexandrino depositus, Romam non provocaverat, ut restitueretur, nec alterum majus requisivit iudicium, sed cum nullam aliam retinendae auctoritatis viam sibi superesse arbitraretur, ab Elliesio dicitur, hanc ob causam schisma constasse. At quia hic nequam vel ex causae suae dissentià, vel ex superioris auctoritatis, Apostolicae praesertim Cathedrae contemptu, maluit schisma potius constare, quam per appellationem, quippe cum isthanc, haeresi non abjuratà, hanc prociam sciebat, sibi consulere, num hinc momenti alicujus argumentum adversus Sedem Apostolicam jura proferre fas esset?

Similis profectò indignitatis est argumentum ab Ario desumptum, de quo Elliesius ait, cum Verbi Divinitatem negaret, ab Alexandro Episcopo Alexandrino, dein à Synodo Aegypti damnatum, & gradu dejectum, nullam sibi superesse provocationem putasse, ad Episcopos Palaestinae sibi faventes confugisse, & ne tunc quidem, ubi iudicium in dies crederet, provocatum esse ad Romanam Sedem, neque causae hujus cognitionem ad se traxisse Pontificem Romanum, sed Imperatorem hujus controversiae sopiendae causae, Synodum Generalem indixisse. Nunquid verò ex appellationis ob causam sibi per haeresin obdurato planè insensam intermissae non actu, argumentari licet ad negandam potentiam tum appellandi, tum causam ex appellatione deferendi ad Sedem Apostolicam, tum per hujus iudicariam sententiam controversiae finem imponendi? Arianà haeresi invalescente, cur Constantinus Imperator ad remedium tanto malo ac diffidio adeo pernicioso adferendum, tanquam Ecclesiae sanctae Advocatus non se solo, sed uti in VI. Synodi actione 18. fertur, unà cum Sylvestro Papà indixerit Generale Nicaenum Concilium, sicque Romanum Pontificem praesentibus Orientis Episcopis in istà causà interpellavit, eundemque per suos Legatos Concilio praesidere passus sit, quae alia potest esse ratio, nisi quia in illo agnovit auctoritatem Oecumenicam, ex qua cum Vicario Christi characterè ita subsistere debet substantia legitimi Concilij Generalis, ut merito jam dici debeat, recursum, quem Constantinus Magnus in causà extirpandae haereseos fecit ad Concilium Oecumenicum, necessario respexisse ad Pontificiam quoque auctoritatem, seu primariam, & quae cum Synodo Generali conjunctam, fidei controversiarum ultimè decisivam? Ex illo igitur exemplo elucet recursus ad Sedem Apostolicam ab iplo etiam Imperatore Ecclesiae sanctae Advocato facti manifestum argumentum.

Sequitur.